

Dan Turéll — succes hos skattevæsenet.

Onkel Danny tænker på sit næste mord

Siden hans superhit »Vangede Billeder« har intet af Dan Turéll solgt så godt som de kriminalromaner, han nu skriver.

Nummer fire kommer til efteråret, og han går snart igang med nummer fem.

Sidste år var Dan Turélls økonomisk hidtil bedste. Han tjente 75.000 kroner på bogsalget og 25.000 kroner på bibliotekspengene.

Skattevæsenet elsker ham. Lidt for meget, mener han, for de vil ikke anerkende hans fradrag.

— De vil ikke anerkende, at en forfatter ikke bare finder det hele i sit hoved. Det er rimeligvis en kulturtradition. Disse mennesker i skattevæsenet er opdraget med, at Shakespeare bare havde det hele i bøtten, og ikke behøvede at tage til Verona for at finde ud, hvor Romeo og Julie boede.

Det kan være meget godt for Shakespeare, men jeg kan ikke arbejde på den måde.

Dan Turéll ville gerne lade sin femte kriminalroman foregå på Bornholm, men på grund af skattevæsenet kommer den formentlig til at foregå i omegnen af København.

Mød onkel Danny på side 4 og 5.

Det gælder om at du laver dit eget trip

— De fleste politikere er gamle, impotente, stinkende cigardrenge, der lever i en verden af i forgårs.

Hvis noget overhovedet kan gøre Dan Turéll tavs, er det måske spørgsmålet om, hvor mange bøger han har skrevet.

— 62, vistnok. Han er ikke helt sikker, og det kan opgøres på flere måder. Han tæller ikke den første med, for det var en forsinket skolestil, og bøger der samler nogle af hans mange avisartikler og deltagelse i antologier gælder heller ikke.

Tilbage er så vistnok 62. Han ville gerne strege flere end den første af forfatter-skabet, men synes det er urimeligt, for bøgerne er udsendt i en løbende strøm, og så tæller de alle. Kun den første falder ved siden af, den var flere år før nummer to.

Det seneste er kriminalromaner, først »Mord i mørket,« der foregår på Vesterbro i København, så »Mord i Rodby,« og senest »Mord på Malta.«

Læsere i Århus synes, Rodby ligner deres by, det samme gør de i Odense, Esbjerg, Ålborg og Fredericia, og de har alle ret.

Der var ingen provinsby jeg synes, jeg kendte, på nær Århus, hvor jeg har boet en længere periode. Men jeg havde af en eller anden grund ikke lyst til at bruge Århus. Så kom jeg til at tænke på, at jeg i en del år har turneret rundt som musiker og foredrags-

holder. Som handelsreisende i litteratur har jeg set næsten alle danske provinsbyer. Jeg tænkte på det indtryk, man får af den slags byer, hvor man praktisk taget aldrig ser andet end hotellet, jernbanestationen og det sted, man skal optræde, og aldrig hilser på andre, end dem, der arrangerer optrædender, taxachauffører, togfolk og hotelpersonale.

Og så lavede jeg en by ud fra de oplevelser, og det er lige dele Fredericia, Odense, Ålborg, Århus og Esbjerg. Jeg tog populært sagt udsigten fra et hotel i Ålborg, klaskede den sammen med en statue i Ringkøbing, gav den en havn, der mindede om Esbjergs, gav den en sang, jeg havde fået fra en sommerrevy i Hornbæk, og så kaldte jeg den Rodby. Det lød dansk og rigtigt. Der kunne udemærket være en by, der hed Rodby, sådan mellem Vejle og Kolding. »Rodby

Af Helge Kierkegaard

— alle skifter!« det ville lyde helt naturligt.

Statusfeber

— Men hvorfor kriminalromaner?

— I oktober 1979 havde jeg 10 års jubilæum som forfatter, og som ved alle andre 10 års jubilæer kom jeg i en slags statusfeber.

Nu måtte der ske noget nyt, nu måtte jeg lave noget, jeg ikke havde lavet før. Nu havde jeg fundet en stil. De fleste vidste, hvad jeg lavede, og havde afgjort med sig selv, om de brød sig om det eller ej. Jeg var en jazzrock-lyriker, som var kendt for at tale hurtigt og have en vis beherskelse af det danske sprog, og som løvrigt kunne de og de ting. Det var som om der næsten allerede var lukket — det er meget nemt at få lukket i et lille land.

Så tog jeg et års pause —

det var forlagets store nyhed det år! — og så fandt jeg ud af, at det skulle være kriminalromaner, fordi jeg altid har elsket kriminalromaner. Men jeg har aldrig bildt mig ind, at jeg selv kunne skrive kriminalromaner. Nu satte jeg mig for, at det skulle jeg kunne.

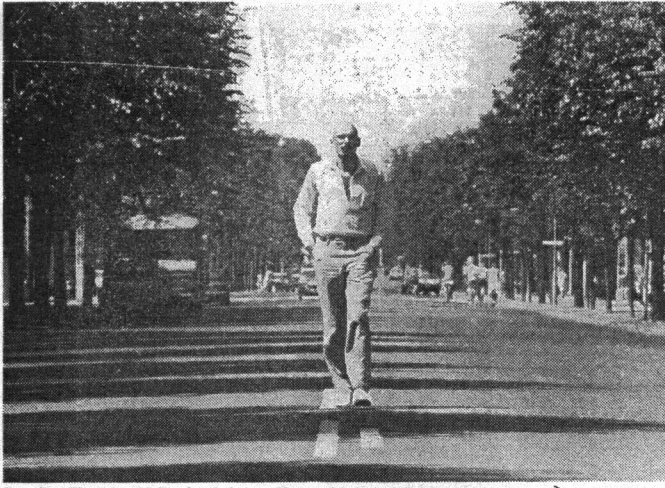
Dan Turélls forbilleder er Georges Simenon og Raymond Chandler. Sidstnævntes hårdkogte stil er genkendelig, men Simenon?

— Jeg ligner Simenon i beskrivelsesformen. Af ham har jeg lært, at man udemærket kan lade halvdelen af en kriminalroman gå med ting, der er ganske

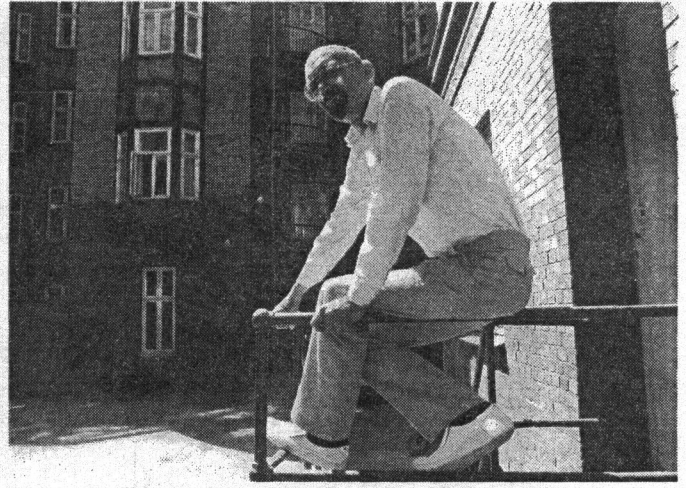
inferiøre i forhold til mordet. Mens du læser en Margret-bog ved du godt, at denne mand er blevet myrdet i Boulogneskoven, men når du er kommet til side 95 spekulerer du i virkeligheden ikke på mordet, men på hvad Margret skal have til aftenmad.

Simenon bevæger sig væk fra det, kriminalromanen oprindeligt var: Et simpelt skelet, hvor det udelukkende, næsten som et skakspil, gjaldt om at finde ud af, hvem morderen var. Det er næsten matematik. Simenon gør det til liv. Det er dér, den kraftigste påvirkning ligger.

Det er miljøet mere end noget andet, der interesserer mig. Mordet er benzin, det er generatoren. Du skal starte et sted. Du slår nogen ihjel, OK, så er du igang, så kan du ellers gøre hvad du vil. Som Nuser si-

Dan Turéll, 37 år, på Frederiksberg Alle i København. Han bor til leje på en sidevej, få hundrede meter fra Vesterbro-kvarteret.

Ifølge Dan Turéll den typiske Vesterbro-stilling. Der mangler kun en Hof på trappestenen.

Jeg repræsenterer ikke andet end de 62 bøger, jeg har skrevet, siger Dan Turéll, der godt kan være charmerende

ger: »Det var en mørk og stormfuld nat. Pludselig hørte man et skrig!« Så kører den!

Cigardrenge

I betragtning af den plads, Dan Turéll i sine kriminalromaner bruger på at kommentere tidstypiske tendenser, står der forbausende lidt om politik.

— Nej, jeg er ikke medlem af noget parti, og jeg har ikke nogen ret høj mening om vore politikere på nær et par få undtagelser. Jeg synes stort set de er en samling gamle, impotente, stinkende cigardrenge, der lever i en verden af forgårs. For den unge generation og for de lidt ældre, der ikke har mistet evnen til at tænke ungt, er de simpelthen bare overlevninger fra et fortidigt frilandsmuseum. At de forsøger at hage sig fat i deres beskedne ben for at overleve, det kan ikke interessere nogle. Det gør vi allesammen.

— Undtagelserne?

— Uden at være medlem af VS, endogså at sympatisere med partiet, vil jeg mene, Preben Wilhjelm er en fornem undtagelse.

— Stemmer du ved valg?

— Nu gør jeg. Der var en del år, hvor jeg lod være med at gøre det ud fra det synspunkt, at jeg havde det som en muhammedaner, der er inviteret ud til frokost og får forevist en smørrebrødsmedalje med lutter retter af svinekød.

Bare et ord

— Du kaldte dig anarkist engang?

— Nej, det var der andre, der gjorde.

— Hvad var du?

— Jeg var ikke noget. Jeg har aldrig været særlig glad for ideologier. Jeg har aldrig kunnet drømme om at bekende mig til ideologier, ideologiske folk keder mig. Den eneste ideologi, jeg nogen sinde har haft et venligt, og fortsat har et tæt forhold til, er buddismen, og den er jo typisk også noget af en anti-ideologi.

Men jeg må understrege, at jeg ikke med buddisme mener, at verden ville blive

»majet, majet bedre,« hvis muremester Petersen og frue ville lægge sig på gulvet og meditere seks timer om dagen.

Buddismens pointe ligger et helt andet sted. Den ligger i en slags tillid til det organiske, det organiske i naturen, men så sateme også i én selv. Og så naturligvis i tilliden til, at enhver må lave sig sit eget trip, i stedet for at finde sig i, hvad andre dikterer af trip. Det er sikkert det, nogle oppfatter som anarkisme. Det må de også gerne. Det er bare et ord.

Ikke nemt

— Hvad repræsenterer du som forfatter?

— Jeg kan vel dårligt repræsentere andet end de 62 bøger, jeg har skrevet. Det jeg laver, skal være sin egen kvalitet. Jeg har det desværre ikke så nemt, som de mange kolleger, der siger, at det »de lissom står for, det er at man må tage præmisserne for samlivet op på ny, og at det de lissom gerne vil diskutere, det er hvordan mennesker forholder sig til hinanden i hverdagen og forsøger at leve sammen.«

Jeg har det ikke så nemt. Jeg har ikke noget budskab, jeg kan sige på tre linier. Hvis jeg havde det, så ville jeg sige det på tre linier, så ville jeg ikke gide skrive en roman. Jeg ville ønske, at dem, der skriver den slags romaner, havde det på samme måde.

Men for at sige det på en pæner og mere charmerende måde til de århusianske læsere:

— Hvis jeg kan give nogle, og det kan jeg under heldige omstændigheder, den samme fornemmelse for ikke at sige fornøjelse, som nogle jazzmusikere giver mig, så er den helt hjemme.